

Sfarsit de toamna de Vasile Alecsandri - Fisa de lectura

Poezia face parte din volumul Pasteluri, de Vasile Alecsandri, creatorul acestei specii literare.

Pastelurile descriu mici tablouri de natura inspirate din lunca Siretului. Au ca tema exprimarea, cu simplitate, a starilor sufletesti ale poetului in fata frumusetii naturii. Majoritatea se caracterizeaza prin optimism si contin detalii gingase ori note de umor.

- Cele mai numeroase sunt dedicate iernii (Iarna, Gerul, Viscolul, Sania, Miezul iernii, La gura sobei, Bradul, Sfarsitul iernei).
- Primavara este intampinata cu bucurie in suflet in poeziile Oaspetii primaverii, Cucoarele, Noaptea, Dimineata, Tunetul.
- Unele pasteluri au ca tema muncile campului: Plugurile, Samanatorii, Secerisul, Cositul.
- Numeroase pasteluri au fost inspirate de locul de creatie de la Mircesti : Serile la Mircesti, Lunca din Mircesti, Malul Siretului.
- Natura Orientului este descrisa in Mandarinul si Pastel chinez.

Majoritatea Pastelurilor au fost publicate in revista Convorbiri literare, in anii 1878-1875. Au aparut in volum in 1875. Criticul literar George Calinescu l-a comparat pe V. Alecsandri cu pictorul Nicolae Grigorescu, apreciind ca Pastelurile aduc in literatura romana o poezie noua, in care predomina tehnica picturala.

Pastelul Sfarsit de toamna, creat in 1868, descrie, cu tristete si melancolie, ultimele zile de toamna si apropierea iernii.

Dragostea poetului fata de natura strabate de la primele cuvinte: oaspetii caselor noastre, cum sunt numite pasarile calatoare – cocostarcii si randunelele.

Natura este surprinsa in diversele sale forme de existenta, alternand, echilibrat, planurile celest si terestru. Tabloul de toamna cuprinde carduri de pasari calatoare care migreaza, campii vestejite, lunca acoperita de bruma, copaci goliti de frunze, cerul intunecat de nori negri, care acopera soarele.

Apropierea iernii este descrisa prin expresii cum ar fi: zile rele, nouri negri plini de geruri, precum si in ultima strofa:

Ziua scade; iarna vine, vine pe crivat calare!
Vantul suiera prin hornuri raspandind infiorare.
Boii rag, caii rancheaza, cainii latra la un loc.

Din tot acest tablou, se detaseaza omul. Daca pe tot parcursul pastelului a strabatut, discret, prezenta sa – prin sentimentele exprimate -, in final apare ca fiinta superioara care cugeta la evolutia fenomenelor de necontrolat din jurul sau. Pare ca se gandeste, in tihna, in fata focului, la

trecerea timpului – pentru natura (succesiunea anotimpurilor) si pentru sine (curgerea anilor). De altfel, Vasile Alecsandri a scris pastelurile dupa varsta de 40 de ani, trecand de la poezii de dragoste la poezii descriptive.

Figurile de stil prezente in poezie sunt:

- Comparatia: frunzele cad, zbor in aer si de crengi se dezlipesc ca frumoasele iluzii dintr-un suflet omenesc; din tuspatri parti a lumii se ridica-nalt la ceruri, ca balauri din poveste, nouri negri plini de geruri;
- Enumerarea: cocostarci si randunele; frunzele cad, zbor, se dezlipesc;
- Repetitia: iarna vine, vine;
- Inversiunea: a lor cuiburi, lung zbor, al nostru jalnic dor, vesela verde campie, grozavii nori;
- Epitet: vesela verde campie, lunca ruginita, corbi iernatici, grozavii nori.

Cuvintele care denumesc ori fac referire la sentimentul de tristete, de melancolie apar de mai multe ori in poezie: jalnic dor, campia trista, omul trist.

In poezie, predomina substantivele si adjectivele, fiind o descriere. Verbele sunt la timpul trecut, cand este vorba de plecarea pasarilor calatoare, la prezent, in strofele a II-a si a III-a, care descriu transformarile petrecute in natura.

Sfarsit de toamna este o poezie plina de armonie, in care maretia si frumusetea naturii capata contur prin forta cuvantului.